

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Badatelská výuka pro 1. stupeň ZŠ

tradiční
modelový
ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Badatelská výuka
Využití vzdělávací obory	Předmět z disponibilních hodin navazuje na OVU společného základu, nenaplnuje je, ale rozšiřuje a prohlubuje.
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny Udržitelné prostředí
Klíčové kompetence (KK)	— k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská Logicko-matematická

Informace o pojetí předmětu	Cílem předmětu je rozvoj dovedností žáků při objevování a zkoumání světa, ve kterém žijí s využitím místně zakotveného učení. Primárně využívanou vzdělávací strategií je kooperativní učení. Hodnocení probíhá především prostřednictvím sebehodnocení a vrstevnického hodnocení na základě předem stanovených kritérií.
Informace o obsahu předmětu	Obsah je zaměřen na zkoumání přírodních jevů i historických událostí. Rozvíjí znalosti, které žáci získávají především v předmětu Člověk a jeho svět, prohlubuje dovednosti kladení otázek, kritického myšlení, formulování předpokladů a jejich ověřování.
Časová dotace	0 + 1 + 1 + 1 + 1
Organizace výuky předmětu	Předmět je realizován od 2. do 5. ročníku jednou za 14 dní v 90minutových blocích nebo jednou za 4 týdny ve 180 minutových blocích.
Podmínky pro výuku předmětu	Předmět může probíhat ve vnitřních i venkovních prostorách podle realizovaného vzdělávacího obsahu. Pro zkoumání přírodních jevů a pokusy jsou potřeba pomůcky jako např. lupa (i digitální), mikroskop, vhodné digitální technologie na záznam průběhu pokusů a vyhledávání informací, připojení k internetu.

Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Badatelská výuka
Využití vzdělávací obory	Předmět z disponibilních hodin navazuje na OVU společného základu, nenaplnuje je, ale rozšiřuje a prohlubuje.
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny Udržitelné prostředí
Klíčové kompetence (KK)	<ul style="list-style-type: none"> — k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská Logicko-matematická

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

KKU	Klíčová kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> — plánujeme na sebe navazující vyučovací bloky směřující k dlouhodobějším cílům — vytváříme kritéria pro hodnocení společně se žáky — vedeme žáky k sebehodnocení — necháváme žáky samostatně objevovat, co se učí — využíváme žákovská portfolia pro sledování a hodnocení pokroku žáků — vytváříme bezpečný prostor pro práci s chybou — učíme žáky efektivně využívat čas — vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení — propojujeme výuku se zkušenostmi žáků
KKK	Klíčová kompetence komunikační	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky na dané téma — pravidelně organizujeme aktivity, ve kterých žáci prezentují před celou třídou své nápady a výsledky skupinových činností — poskytujeme modelovou konstruktivní zpětnou vazbu a zároveň povzbuzujeme žáky k reflexi vlastní práce nebo práce spolužáků — necháváme žáky vědomě se vyjadřovat k obsahu předchozího sdělení
KOS	Klíčová kompetence osobnostní a sociální	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme prostředí, kde se žáci cítí bezpečně, mohou sdílet své zkušenosti, mají na práci adekvátní čas — vytváříme situace, při nichž se žáci mohou aktivně podílet na svém vlastním učení a rozhodování — vytváříme situace pro týmovou spolupráci — realizujeme pobyt ve venkovním prostředí jako nedílnou součást vzdělávání — efektivně využíváme různé možnosti přizpůsobení prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek v závislosti na zvolených cílech

KOB	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme situace, při nichž se žáci dostávají do četných přímých kontaktů s rozmanitými živými jedinci ve svém okolí — umožňujeme žákům sdílet své zkušenosti a zážitky z kontaktů a péče o své okolí — jdeme příkladem v citlivém a ohleduplném chování vůči živým organismům a svému okolí při přírodovědných pozorováních a pobytu venku — vytváříme zadání, při jejichž řešení žák potřebuje kombinovat znalosti a dovednosti z různých oborů — podněcujeme žáky ke kladení a zodpovídání otázek směřujících k hledání příčin a následků různých situací a procesů
KPP	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	<ul style="list-style-type: none"> — využíváme se žáky různé nástroje k zachycení myšlenek a nápadů — prostřednictvím bádání podporujeme samostatné myšlení — vedeme žáky ke spolupráci v týmu, pomáháme jim vybrat role, které jim umožní přispívat do týmové spolupráce podle svých možností
KRP	Klíčová kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> — dáváme žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, hypotéza a prostý názor — poskytujeme žákům psané, mluvené či obrazové materiály, v nichž se nacházejí tvrzení (různých typů) s vědeckým obsahem, a společně s nimi — vyzdvihují příznaky jeho vědeckého zázemí (konstatování stavu s využitím měření, vysvětlení přírodního principu, popis přírodního procesu, tvrzení o zákonitostech přírody) — podporujeme žáky ve zpochybňování nedůvěryhodných tvrzení
KKT	Klíčová kompetence kulturní	<ul style="list-style-type: none"> — organizujeme výlety do místních muzeí, galerií, knihoven nebo historických památek, během těchto exkurzí se žáci učí o historii a kultuře regionu
KDI	Klíčová kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> — zařazujeme do výuky drobné úkoly spojené se získáváním informací na různá témata a problematiku, o kterou se žáci osobně zajímají — při vytváření a sdílení digitálního obsahu vedeme žáky k uvědomování si vlastních autorských práv a k respektu k autorským právům ostatních — zařazujeme do výuky takové aktivity, ve kterých žáci vyjadřují své představy za pomoci digitálních technologií — vedeme žáky k tomu, aby pravidla podporovala jejich aktivní přístup k využívání digitálních technologií, a současně dbáme na to, aby pravidla podporovala digitální pohodu (wellbeing) žáků a vedla je k ochraně jejich duševního, fyzického a sociálního zdraví — vedeme žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích

Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

ZGC	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	<ul style="list-style-type: none"> — vedeme žáky k tomu, aby rozpoznávali, zda je text vhodný k jejich účelu čtení — podporujeme žáky, aby vyhledávali přímo i nepřímo vyjádřené informace v textu nebo v jiném informačním zdroji (včetně online zdrojů) podle účelu čtení — vedeme žáky k tomu, aby používali přesnější a výstižnější pojmenování — předkládáme žákům schémata, nákresy, tabulky, obrázky jako prostředek pro získání informací — necháváme žáky vyhledávat zdroje informace k tématům, která zkoumají — necháme žáky reflektovat, čemu v textu nerozumí a pokládat otázky vedoucí k porozumění
------------	--	---

ZGM	Základní gramotnost logicko-matematická	<ul style="list-style-type: none"> — dáváme žákům prostor, aby popsali jednotlivé kroky řešení s využitím vhodného matematického modelu na základě své evidence — vedeme žáky k ověřování platnosti svých zjištění s využitím osvojených znalostí a dovedností i porovnáním s doporučenými informačními zdroji — podporujeme žáky k odhalování matematického problému v jednoduchém sdělení — podporujeme žáky v usuzování na vztahy a souvislosti a vyvozování logických závěrů — podporujeme žáky v práci s chybou, v používání metody pokus - omyl, v samostatné volbě matematického aparátu při řešení badatelských situací — necháváme žáky vytvářet vlastní záznamy a grafické modely a reflektovat vhodnost jejich využití pro danou situaci
------------	---	---

Tradiční modelový ŠVP / Badatelská výuka pro 1. stupeň ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0

- Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz